

Další požadované činnosti

V průběhu posuzování nepříznivého zdravotního stavu je posuzovaná fyzická osoba povinna poskytovat posudkovému orgánu potřebnou součinnost, zejména se podrobit vyšetření svého zdravotního stavu posuzujícím lékařem nebo vyšetření svého zdravotního stavu v jím určeném zdravotnickém zřízení.

Sankce – uplatnění v případě nedodržení předepsaných povinností

K nejvýznamnějším povinnostem posuzované fyzické osoby náleží povinnost podrobit se na výzvu posudkového orgánu vyšetření svého zdravotního stavu nebo jinému odbornému vyšetření v určeném zdravotnickém zařízení. Obecně lze říci, že pokud se posuzovaná osoba vyšetření požadovanému lékařem OSSZ / úřadu práce nepodrobí, může jí být výplata dávky sociálního zabezpečení zastavena (jde-li o poživatele dávky, jehož zdravotní stav má být v rámci KLP zkontrolován) anebo může být řízení o žádosti o takovou dávku přerušeno s možností jeho zastavení (jde-li o žadatele o dávku, jehož zdravotní stav má být posouzen pro účely rozhodnutí o žádosti).

Lhůty pro vyřízení

Pro posouzení nepříznivého zdravotního stavu jsou zákonem stanoveny lhůty pro úřad práce a pro PK MPSV. Lhůta pro vydání posudku úřadem práce je (s výjimkou případů řízení o žádosti o uznání osobou zdravotně znevýhodněnou) 30 kalendářních dnů, nestanovil-li orgán, který o posouzení požádal, lhůtu delší. Brání-li podání posudku v těchto lhůtách závažné důvody, je úřad práce povinen neprodleně sdělit tyto důvody orgánu, který o posouzení požádal; v těchto případech se lhůta prodlužuje až o 30 kalendářních dnů, nestanovil-li orgán, který o posouzení požádal, jinou lhůtu. Lhůta pro vydání posudku PK MPSV je 60 kalendářních dnů, nestanovil-li orgán, který o posouzení požádal, o možném prodloužení lhůty platí pro PK MPSV shodná pravidla jako pro úřad práce. Všechny uvedené lhůty jsou pro úřad práce nebo PK MPSV stanoveny vůči orgánu, který o posouzení zdravotního stavu požádal. Pro posouzení nepříznivého zdravotního stavu okresní správou sociálního zabezpečení zákonem žádné speciální lhůty stanoveny nejsou, posouzení musí být prováděno v rámci lhůt, které jsou stanoveny pro rozhodování ve správním řízení, pro něž je posouzení podkladem.

Potřebné formuláře a kde jsou k dispozici

Pro posuzování nepříznivého zdravotního stavu používají OSSZ a úřady práce některé formuláře, které však nevyplňuje posuzovaná osoba, ale vždy její praktický lékař. To se ovšem netýká formulářů, které jsou předepsané a používané při podávání žádostí o jednotlivé dávky nebo výhody, podmíněných nepříznivým zdravotním stavem, které jsou k dispozici na příslušném správním úřadě.

Správní a jiné poplatky a způsob úhrady

Správní ani jiné poplatky nejsou stanoveny.

Právní předpisy, dle kterých se postupuje

Posudková služba sociálního zabezpečení postupuje ve věci podle platných právních předpisů (zákony, vyhlášky), které upravují příslušné oblasti sociálního zabezpečení a zaměstnanosti. Zakotvují především oblast organizace posudkové služby, její kompetence, posudkově medicínská kritéria atd. a posudková služba sociálního zabezpečení je povinna při posuzování zdravotního stavu se platnou právní úpravou řídit. Do příslušných právních předpisů je možno nahlédnout na správních orgánech (např. obec, úřad práce, okresní správa sociálního zabezpečení, krajský úřad).

Opravné prostředky a jejich uplatnění

Proti samotnému posudku posudkového orgánu nelze podávat opravné prostředky. Ty jsou právně přípustné až proti rozhodnutí, které bylo na podkladě takového posudku vydáno. Je tomu tak proto, že posudky o nepříznivém zdravotním stavu nejsou správním rozhodnutím, ale podkladem pro vydání správního rozhodnutí.

V případě nesouhlasu s výsledkem posouzení (posudkem) může fyzická osoba podat odvolání proti rozhodnutí správního orgánu, které bylo na podkladě posudku vydáno. Podmínky pro podání odvolání jsou uvedeny v poučení v závěru samotného správního rozhodnutí. O odvolání rozhoduje v rámci odvolacího řízení správní nadřízený správní orgán. Výjimku tvoří dávková rozhodnutí o plném invalidním důchodu a částečném invalidním důchodu, proti nimž lze podat přímo žalobu k soudu. V ostatních věcech lze žalobu k soudu podat až po skončení odvolacího řízení správního, v některých věcech (např. o vymezených dávkách sociální péče a o mimořádných výhodách osobám těžce zdravotně postiženým) je však podání žaloby k soudu zákonem vyloučeno. V takových případech přichází v úvahu použití mimořádných opravných postupů podle správního řádu (obnova řízení, přezkumné řízení).

Nové posouzení zdravotního stavu pro účely většiny odvolacích správních řízení a pro účely přezkumného řízení soudního v důchodových věcech provádějí PK MPSV. Tyto komise jsou tvořeny minimálně třemi členy – posudkovým lékařem, který je předsedou komise, tajemnicí a tzv. přísedícím lékařem, který je odborným lékařem některého klinického oboru. Posudek PK MPSV tvoří podklad buď pro vydání rozhodnutí odvolacího správního orgánu anebo soudu.

Pokud je však nespokojenost s výsledkem posouzení projevna až vůči pravomocnému správnímu rozhodnutí, v rámci mimořádných opravných postupů se nové posouzení zdravotního stavu již neprovádí; provádí se pouze vyhodnocení souladu postupů s právními předpisy.

Kontakty:

Ministerstvo práce a sociálních věcí
Na Poříčním právu 1
128 01 Praha 2
Tel.: +420 221 921 111

Informační kancelář MPSV: +420 221 922 678
e-mail: posta@mpsv.cz
www.mpsv.cz

Lékařská posudková služba sociálního zabezpečení

působící v organizačních strukturách resortu práce a sociálních věcí

Základní informace o lékařské posudkové službě sociálního zabezpečení působící v organizačních strukturách resortu práce a sociálních věcí

Stav po 1. lednu 2007

Lékařská posudková služba sociálního zabezpečení posuzuje zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely pojistných i nepojistných sociálních systémů. Lékařská posudková služba sociálního zabezpečení je začleněna v organizačních strukturách orgánů resortu Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV) a je vykonávána jako součást veřejné správy.

V prvním stupni pro účely sociálního zabezpečení vypracovávají posudky o zdravotním stavu lékaři okresních správ sociálního zabezpečení (OSSZ) – pro pojistné systémy – a lékaři úřadů práce (ÚP) – pro nepojistné systémy. Posudky o zdravotním stavu nejsou rozhodnutími a nelze proti nim podat opravné prostředky. Posudky slouží jako podklad orgánu, který podle zákona rozhoduje o dávce nebo službě. Posouzení zdravotního stavu vždy vyžádá orgán, který o dávce nebo službě rozhoduje. V druhém stupni (jde-li o posouzení pro účely opravného řízení) vypracovávají posudky o zdravotním stavu posudkové komise MPSV (PK MPSV).

Postup fyzické osoby při žádosti o dávku či výhodu podmíněnou nepříznivým zdravotním stavem ve vztahu k sociálnímu zabezpečení

Fyzická osoba může požádat ze sociálního zabezpečení o dávku a výhodu, které jsou podmíněny nepříznivým zdravotním stavem. Hlediska nepříznivosti zdravotního stavu (včetně některých jeho důsledků) jsou přitom stanoveny rozdílně v jednotlivých systémech sociálního zabezpečení, a to někdy i pro jednotlivé dávky či okruhy dávek. Tato hlediska jsou obsažena v právních předpisech a jejich rozdílnost vyplývá z rozdílné funkce jednotlivých dávek pro osoby se zdravotním postižením. Jde zejména o dávky, případně výhody:

- z pojistných sociálních systémů (pojištěnci a zaměstnavatelé do systému platí pojistné)
- důchodového pojištění (plný invalidní důchod, částečný invalidní důchod),
- nemocenského pojištění (poskytování dobrovolné dávky nemocenského po uplynutí podpůrčí doby),
- z nepojistných sociálních systémů (do systému nejsou placeny příspěvky)
- sociální péče (např. mimořádné výhody pro občany těžce zdravotně postižené, příspěvek při péči o blízkou nebo jinou osobu, příspěvky na zakoupení, celkovou opravu a zvláštní úpravu motorového vozidla, příspěvek na provoz motorového vozidla, příspěvek na individuální dopravu, příspěvek na úpravu bytu),
- státní sociální podpory (posouzení nepříznivého zdravotního stavu stanovení určitého stupně závislosti ovlivňuje výši poskytovaných dávek – např. sociální příplatek anebo dobu jejich poskytování – např. rodičovský příspěvek),
- sociálních služeb (příspěvek na péči),
- pomoci v hmotné nouzi (tj. zda je osoba schopna zvýšit si příjem vlastní prací).

Způsob zahájení řešení této životní situace

Žádost o dávku nebo výhodu ze sociálního zabezpečení se podává způsobem, který je stanoven pro jednotlivé systémy sociálního zabezpečení. V řadě případů jsou pro podání žádosti předepsané a používané tiskopisy, které jsou k dispozici na příslušných správních úřadech.

Správní orgán není oprávněn přijetí žádosti o dávku odmítnout např. poukazem na to, že nemůžete mít natolik nepříznivý zdravotní stav, který je stanoven jako podmínka pro přiznání dané dávky nebo výhody; posuzování nepříznivého zdravotního stavu se provádí až v rámci řízení o žádosti o dávku.

Úřad řešící tuto životní situaci

Tato situace se řeší na úřadu, který poskytuje dávku, resp. u něhož byla žádost o dávku podána. Posouzení nepříznivého zdravotního stavu však provádí místně příslušná OSSZ / úřad práce. Místní příslušnost se řídí místem trvalého pobytu posuzované osoby, popřípadě u OSSZ / úřadů práce sídlem speciální školy v případech posouzení, zda je žák této školy osobou zdravotně znevýhodněnou, anebo sídlem věznice (vazební věznice), jde-li o posouzení nepříznivého zdravotního stavu osoby ve výkonu trestu (vazby).

Timto úřadem může být:
Městský / obecní úřad
Úřad práce
Správa sociálního zabezpečení

Oprávnění ve věci jednat (podat žádost apod.)

Fyzická osoba, která podala žádost o dávku nebo výhodu ze sociálního zabezpečení, nežádá o posouzení svého nepříznivého zdravotního stavu samostatně, ale toto posouzení vždy zajišťuje správní orgán, u něhož byla žádost o dávku nebo výhodu ze sociálního zabezpečení podána.

Zčásti odlišná je situace, pokud osoba již dávku ze sociálního zabezpečení, podmíněnou nepříznivým zdravotním stavem, pobírá. V takovém případě může dojít k novému posouzení jeho nepříznivého zdravotního stavu nejen na základě požadavku správního orgánu, u něhož byla podána žádost a který o přiznání dávky rozhodl, ale i z podnětu samotného orgánu, který původní posouzení provedl.

Podmínky a postup pro řešení životní situace

Správní orgán, u něhož byla žádost o dávku nebo výhodu ze sociálního zabezpečení podána, sám zajišťuje posouzení nepříznivého zdravotního stavu, a to tak, že o takové posouzení požádá příslušný orgán lékařské posudkové služby. Tím je buď okresní správa sociálního zabezpečení resp. v Praze Pražská správa sociálního zabezpečení, jde-li o posouzení pro účely důchodového nebo nemocenského pojištění, nebo úřad práce, jde-li o posouzení pro účely sociální péče, státní sociální podpory, sociálních služeb a pomoci v hmotné nouzi, popř. posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí, jde-li o posouzení pro účely opravných řízení u většiny věci sociálního zabezpečení. Je-li však příslušným orgánem, u něhož je žádost podávána, OSSZ (poskytování dobrovolné dávky nemocenského po uplynutí podpůrčí doby, žádost o invalidní důchod) anebo úřad práce (rozhodování o žádosti o uznání osobou zdravotně znevýhodněnou), posuzuje nepříznivý zdravotní stav v prvním případě lékař přímo v rámci OSSZ anebo v druhém případě lékař úřadu práce (úřad

práce přitom vychází z podkladů vypracovaných lékařem určeným úřadem práce).

OSSZ posuzuje zdravotní stav v případě žádosti o plný nebo částečný invalidní důchod nebo žádosti o poskytování dobrovolné dávky nemocenského po uplynutí podpůrčí doby. Může však také posoudit, zda nepříznivý zdravotní stav pro pobírání opakující se dávky důchodového pojištění nadále trvá, a to při kontrolní lékařské prohlídce (KLP). K této kontrole dochází jednak v termínu stanoveném při předchozím posouzení (řádná KLP), jednak tehdy, zjistí-li se posudkově významné skutečnosti, odůvodňující takovou kontrolu anebo z podnětu vymezeného okruhu správních orgánů (mimořádné KLP). Úřad práce může provést kontrolu původního posouzení tehdy, zjistí-li posudkově významné skutečnosti, které takovou kontrolu odůvodňují.

Posudek musí vycházet z objektivně zjištěného zdravotního stavu posuzované fyzické osoby a musí odpovídat posudkovým kritériím, zakotveným v právních předpisech. Při posuzování musí posudkový orgán vycházet z lékařských zpráv a nálezů, vypracovaných odbornými lékaři o zdravotním stavu občanů.

Proto je povinností posudkového orgánu shromáždit podklady o zdravotním stavu posuzované osoby, potřebné pro posouzení ve věcech sociálního zabezpečení nebo zaměstnanosti. Zdravotnická zařízení mají povinnost poskytnout posudkovému orgánu, na základě požadavku jeho lékaře, potřebnou zdravotnickou dokumentaci.

Další účastníci (dotčení) ve věci

Posuzování nepříznivého zdravotního stavu na místně příslušném úřadu práce nebo OSSZ anebo u PK MPSV (jde-li o posouzení pro účely opravného řízení) je zahajováno na základě požadavku příslušného správního orgánu, u něhož byla žádost o dávku nebo výhodu ze sociálního zabezpečení podána. Součinnost posuzované osoby, potřebnou pro toto posouzení, pak vyžaduje sám posudkový orgán. Jde především o výzvu, aby se posuzovaná osoba

podrobila vyšetření zdravotního stavu lékařem posudkového orgánu anebo vyšetření zdravotního stavu ve zdravotnickém zařízení, určeném lékařem posudkového orgánu. Lékař posudkového orgánu může posuzovanou osobu přizvat k jednání a kromě orientačního fyzikálního vyšetření posuzovaného při něm může zjišťovat i další okolnosti významné pro posouzení. Není však vyloučeno ani posouzení věci na základě dostatečné podkladové dokumentace bez přítomnosti posuzovaného.

Doklady a informace, které musí mít posuzovaná osoba s sebou

Při zajišťování podkladů, potřebných pro posouzení zdravotního stavu, musí posuzovaná fyzická osoba poskytovat OSSZ, úřadu práce nebo lékaři určenému úřadem práce popřípadě předsedovi PK MPSV potřebnou součinnost. Je však především povinností posudkového orgánu podklady potřebné pro posouzení shromáždit. Posuzovaná osoba proto nesmí být nucena zejména k obstarání zdravotnické dokumentace, která se nachází u jeho praktického nebo odborného lékaře, protože uvedení lékařů mají povinnost tuto dokumentaci posudkovému orgánu poskytnout na základě požadavku lékaře posudkového orgánu.

Posuzovaná osoba má však možnost předložit posudkovému orgánu aktuální lékařské nálezy o svém zdravotním stavu, které má k dispozici. Uvedený postup je účelný zejména tehdy, pokud takové nálezy nemá jeho praktický lékař ve zdravotní dokumentaci a lze proto předpokládat, že je jako součást podkladů nebude mít ani lékař posudkového orgánu, který se posouzením jeho zdravotního stavu zabývá.

Posuzovaná osoba, pokud je vyzvána k účasti na jednání, musí na vyžádání předložit doklad, potvrzující její totožnost, aby si posudkový orgán mohl ověřit, zda jedná s posuzovanou osobou nebo jejím zástupcem.